

Egyetemi doktori (PhD) értekezés tézisei

AZ ÚJRAELOSZTÁS ÉS A NÖVEKEDÉS ÖSSZEFÜGGÉSEI

A fordított U alakú görbe helyzetének elemzése

Nádasi Levente

Témavezető: Dr. Czeglédi Pál

DEBRECENI EGYETEM

Közgazdaságtudományi Doktori Iskola
Versenyképesség, globalizáció és regionalitás doktori program

Debrecen, 2016.

Tartalomjegyzék

Köszönetnyilvánítás	3
1. Az értekezés motivációi, témaválasztás.....	4
2. Az értekezés kutatási kérdése és hipotézisei.....	8
3. Az értekezés tézisei.....	12
4. További kutatási irányok.....	18
Hivatkozások (A tézisfüzetben felhasznált irodalom).....	19
Publikációk.....	21

Köszönetnyilvánítás

Az alábbiakban szeretném röviden megköszönni mindazoknak, akik valamilyen módon segítettek a doktori értekezés elkészítését.

Mindenekelőtt köszönöm témavezetőmnek, Czeglédi Pálnak, aki a rengeteg erőfeszítést és időbeli ráfordítást nem sajnálva az összes írásom minden verzióját végigolvasta és javító megjegyzéseivel segítette az előrehaladást.

Köszönöm Kapás Judit tanárnőnek, aki tanszékvezetőként és dékánként is segített megtalálni a közgazdaságtanban azt, ami igazán érdekelt. Már egyetemi hallgató koromban is látogattam óráit, és nagyon inspiráltak előadásai.

Köszönettel tartozom Gilányi Attilának, aki elindított a tudományos pályán, és felkeltette érdeklődésemet a tudományos kutatás iránt, és akinek nagy szerepe volt abban, hogy az egyetemi pályát választottam.

Köszönöm Közgazdaságtudományi Doktori Iskolában eltöltött éveket, és köszönöm ottani tanáraimnak, Csaba Lászlónak, Erdey Lászlónak, Földvári Péternek, Gáll Józsefnek, Julius Horváthnak, Kormos Jánosnak, Láng Eszternek, Losonczy Lászlónak, Makó Csabának, Muraközy Lászlónak a szakmai segítséget és a színvonalas előadásokat.

Köszönöm jelenlegi és egykori közeli kollégáimnak, Kovács Istvánnak, Flaskár Anettnek, Buzási Katalinnak, Elek Nórának, Bényei Zsuzsának, Futó Juditnak, Vona Máténak, hogy az oktatásban és a kutatásban is támogató javaslataikkal, tanácsaikkal segítségemre voltak. Külön köszönöm Szabó Andreának, hogy mindig megbeszélhettem vele, hogy hol tartok jelenleg, és érdeklődött a témám felől.

Köszönöm az egykori Közgazdaságtudományi Kar Nemzetközi Tanszékről Pásztor Szabolcsnak és Márkus Ádámnak, hogy mindig meghallgattak, és szakmai javaslataikkal és megjegyzésekkel segítettek a kutatásban.

Köszönöm a Közgazdaságtudományi Doktori Iskola titkárainak, Szilágyi Enikőnek, Tóth Nórának, Kovács Enikőnek, Lázár Tímeának és Lajterné Kovács Krisztinának, hogy minden kérdéssel kapcsolatban rendelkezésemre álltak, és segítettek megoldani technikai problémáimat.

A nevek felsorolása nélkül köszönöm mindazon kollégáimnak és barátaimnak, akik szakmai tanácsaikkal segítettek munkámat.

A disszertáció elkészítése nemcsak szakmai, hanem lelki szempontból is sok odafigyelést igényelt. Köszönöm szüleimnek, családomnak, rokonaimnak, szeretteimnek a

sok biztatást és támogatást. Köztük is külön köszönöm öcsémnek, aki annak ellenére, hogy mérnöki tudományterületen doktorál, megjegyzéseivel és ötleteivel sokat segített, főként a matematikai részek interpretálásában, illetve az összefüggések függvényekkel történő illusztrálásában.

Az ezt követően fennmaradt hibákért kizárólag a szerző a felelős.

1. Az értekezés motivációi, témaválasztás

Az elmúlt 200 évben a világ sok országában figyelemreméltó gazdasági növekedés ment végbe. Az 1800-as évek elejétől – az ipari forradalom kezdetétől – számítva nem pusztán a jövedelem, hanem az egy főre eső jövedelem is növekszik, vagyis a jövedelem növekedési üteme meghaladja a népesség növekedési ütemét. Egyes országok bizonyos időszakokban gyorsabban, mások lassabban növekedtek, de ez a tendencia általánosságban mindenhol megfigyelhető. A növekedésméletek két fő kérdése, hogy miért van gazdasági növekedés, és hogy különböző országokban miért tér el a mértéke. Az egyes növekedésméletek – és már ezeket megelőzően a gazdasági fejlődéssel foglalkozó teóriák – minden időszakban a növekedés (illetve a fejlődés) fő tényezőit azonosítva igyekeztek magyarázni a gazdasági növekedést több-kevesebb sikerrel. Az idő előrehaladtával megváltozhattak a növekedést befolyásoló főbb tényezők is, ezért a növekedésméletek fejlődése során egyre újabb és újabb tényezőket vontak be a gazdasági növekedés fő forrásai közé. A legújabb elméletek tanulsága alapján a gazdasági növekedésnek lehetnek domináns okai, de pusztán egyetlen faktorról nem magyarázható.

Az értekezés arra is igyekszik ráirányítani a figyelmet, hogy a növekedés klasszikus tényezőin túl az állami újraelosztás is szerepet játszik a gazdasági növekedésben. Az értekezés legfontosabb definíciója az állami újraelosztás, ami alatt a kormányzati kiadások teljes jövedelemhez viszonyított arányát értem, a továbbiakban röviden újraelosztásnak fogom nevezni. Az állam mérete ennél tágabb fogalom, ami többféle mutatót is magában foglalhat. Az újraelosztás és növekedés vonatkozó elméleti koncepciót a 2.2 alfejezetben fejtem ki, illetve az empirikus irodalom eredményeinek tükrében a 4.3 és 4.5 alfejezet további elméleti összefüggések megvilágításával és a koncepció kibővítésével járul hozzá a probléma alaposabb megértéséhez.

A disszertáció szellemi munícióját a 20. század talán legnagyobb vitáját kiváltó kérdés szolgáltatta, ami az állam piacgazdaságban betöltendő feladatairól folyt a klasszikus közgazdászok minimális államfelfogása és a keynesi megközelítés nagyobb állami szerepvállalást és újraelosztást kívánatosnak tartó nézetek között. A vita számos filozófiai és politikai vetülete mellett magában hordozza az állam aktivitására és nagyságára vonatkozó kérdéseket is. Az aktív vagy erős állam nagy szerepet vállal a gazdaságban, azonban ez nem feltétlenül jár nagy újraelosztással. Az állami szerepvállalás tehát sokféle értelemben érthető. Ezt leszűkítve eljuthatunk azokhoz az elméletekhez, – pusztán az állam újraelosztási

szerepére koncentrálni – amelyek az állam fiskális értelemben vett szerepvállalását érintették, vagyis, hogy mekkora állami újraelosztás szükséges. Ez a kérdés még mindig meglehetősen tág, ezért lehetetlen konkrét és általános érvényű választ adni rá. A kérdésre adható választ az is befolyásolja, hogy a gazdasági növekedésre, magára a jövedelemre vagy gazdagságra, bizonyos fejlettségre vagy jólétre, vagy esetleg valami más indikátorra gyakorolt hatását vizsgálom. A másik oldalról az sem mellékes, tehát szintén befolyásolja a végeredményt, hogy a kormányzati kiadások, az adóbevételek, a kormányzati fogyasztás vagy megint csak valamilyen előzőektől eltérő komponens GDP-hez viszonyított arányát értjük újraelosztás vagy az állam mérete alatt. Továbbá az, hogy mekkora újraelosztás szükséges, és mennyi az, ami már túl sok, még rengeteg egyéb feltételtől és tényezőtől függ. Még a kapcsolat iránya is a vizsgált országcsoporthoz, a választott periódustól, az intézményi fejlettségtől, és nem utolsósorban a kiadások szerkezetétől függ. A szakirodalomban azt láthatjuk, hogy egyesek pozitív, mások negatív, megint mások pedig meglehetősen bizonytalan vagy semmilyen szignifikáns kapcsolatot nem találtak az újraelosztás és a növekedés között.

Egyrészt nagyjából konszenzus övezi azt – ahogy a dolgozatból is ki fog derülni –, hogy *valamekkora* állami újraelosztásra (beavatkozásra) szükség van a gazdasági növekedést eredményező gazdasági tevékenység biztosításához. Másrészt, viszont az állami beavatkozás a gazdasági növekedés akadályává is válhat. Ha az állami beavatkozás mértékét pusztán az állami kiadások GDP-hez viszonyított arányának nagyságával mérjük, akkor felmerül az a lehetőség, hogy a gazdasági növekedés és az újraelosztás eme mércéje között egy fordított U alakú kapcsolat van: a kiadások mértéke lehet túl alacsony és túl magas is.

Két specifikus növekedési modell is elméleti megalapozottságot biztosít a gazdasági növekedés és az újraelosztás közötti fordított U alakú kapcsolatnak. Az értekezésben ez a két modell jelenti a kérdés vizsgálatának elméleti keretét, és ez adja a 2. fejezet fő mondanivalóját is. Többek között *Forte és Magazzino* (2011) illetve *Di Liddo et al.* (2013) BARS-görbének nevezik *Barro* (1989), *Armey* (1995), *Rahn és Fox* (1996) és *Scully* (1994, 1995) után, így a továbbiakban nagyrészt ezt az elnevezést fogom használni. *Barro és Scully* modelljének részleteit és a BARS-görbe koncepciót a 2.2 fejezetben mutatom be. A BARS-görbe meghatározása tehát az állami újraelosztás (mint független változó) és a gazdasági növekedés (mint függő változó) közötti fordított U alakú kapcsolatot. Itt valójában a függő és a független változó csak elnevezések, – mint ahogyan az a 2. és 3. fejezetből kiderül – egyik változó sem független a másiktól. Az irodalom egy szelete empirikusan is teszteli, azonban ezt egyes országcsoporthoz az országok heterogenitása miatt empirikusan nehéz kimutatni. A dolgozat

ezzel a fordított U-alakú BARS-görbével foglalkozik, illetve az egész elméleti koncepció e görbe köré épül.

Az állam fiskális szerepét középpontba állító lényeges empirikus megfigyelés az is, hogy a fejlett, gazdag országoknak általában komparatív előnye van a kormányzati kiadásokban (Djankov et al. 2003), de vannak közöttük magas és alacsony újraelosztásúak is, valamint a szegény országok között is találunk példát mindkettőre. Ami ennél még fontosabb, hogy a gyorsan és lassan növekvő országok között is megtalálható mindkét típus. A képet valamelyest árnyalja, hogy a fejlettség erőteljesen befolyásolja a növekedési ütemet is, és többnyire ellentétes irányban. Az viszont valószínűnek tűnik, hogy több olyan eset is előfordul, amikor egy bizonyos szintű újraelosztás az egyik országban már túl sok, a másokban ugyanez pedig még túl kevés lenne.

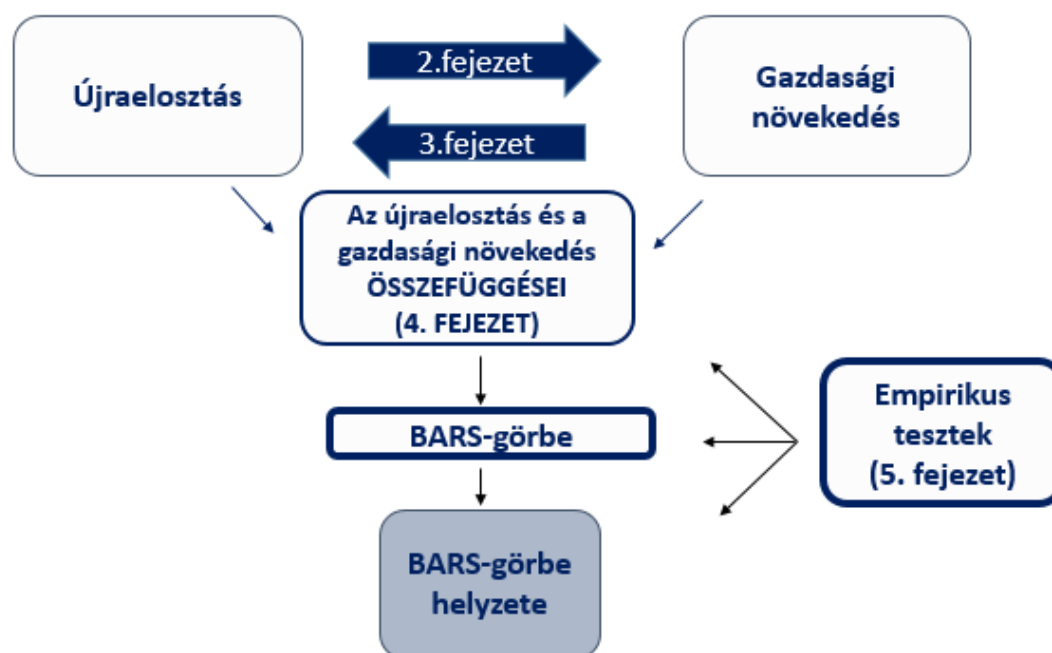
A fentiekből az következik, hogy ha létezik BARS-görbe, annak helyzete országról országra, és időszakról időszakra változhat. A BARS-görbe elhelyezkedésétől függően előfordulhat, hogy egy ország pillanatnyi helyzetét tekintve a BARS-görbe leszálló ágán van, egy másik ország viszont ugyanakkora újraelosztás mellett még a pozitív meredekségű szakaszán. Tehát a BARS-görbe koncepciót elméletileg helyesnek tartom minden más tényező változatlansága mellett, azonban annyira sok tényezőtől függhet az, hogy egy adott ország melyik BARS-görbén van, hogy általános érvényű optimális¹ újraelosztási szintet vagy bármilyen kritikus szintet² meghatározni nem lehetséges.

Mindezek alapján a dolgozat fő mondanivalója a BARS-görbére és annak elhelyezkedésére vonatkozik, illetve arra, hogy mely (fejlettséget meghatározó) tényezők befolyásolják a helyzetét, illetve empirikusan hogyan és milyen feltételek mellett érvényesül. A dolgozat logikai struktúráját a következő ábra foglalja össze.

¹ Az optimális szint itt elméletileg a BARS-görbe maximumhelyét jelenti, azonban erről csak elméleti szinten beszélhetünk. Általánosan kiszámolni, meghatározni csak akkor lehetne, ha az országok nem lennének intézményi minőség szempontjából ennyire heterogének. Felmerül még a kauzalitás iránya is, ami tapasztalataink szerint kétirányú és befolyásolja ugyan a két változó kapcsolatát, BARS-görbét feltételezve azonban nem változtat a maximumhelyen.

² A minden más tényező változatlansága mellett statikus BARS-görbe esetén az újraelosztásra vonatkozó kritikus érték vagy küszöbérték alatt a görbe maximumhelyét értjük.

1. ábra: A disszertáció logikai struktúrája

Forrás: Saját szerkesztés

2. Az értekezés kutatási kérdése és hipotézisei

A doktori értekezés tágabb témáját tehát az újraelosztás és a gazdasági növekedés kapcsolatának elemzése adja, aminek a megértéshez elengedhetetlen az oda-vissza hatások csatornáinak elemzése is. A dolgozat abból az ellentmondásból indul ki, hogy bár egyes növekedési modellek elméleti megalapozását adják a fordított U alakú görbének, számos ok miatt kétségbe lehet vonni azt, hogy az állami kiadások és a gazdasági növekedés közötti fordított U alakú kapcsolat létezik.

Egyrészt azért, mert az állam mérete és az állami kiadások mértéke nem ugyanaz (Higgs 2012), s még ha igaz is az összefüggés az állam méretére, nem feltétlenül igaz az azt nem mindig precízen mérő állami kiadásokra. Másrészt, még ha létezik is a fordított U alakú összefüggés az állami kiadások GDP-n belüli arányára és a gazdasági növekedés kapcsolatára vonatkozóan, annak egy-egy országra vonatkozó alakját országspecifikus, a tágan értelmezett fejlettség különbségeiből fakadó tényezők befolyásolják (Olson 1993, Djankov et al. 2003). Harmadrészt, nemcsak az állam mérete, hanem annak „karaktere” is számít: egy viszonylag keveset tevékenykedő kormány jobban akadályozhatja a piacgazdaság működését, mint egy

viszonylag sokat tevékenykedő (Hayek 2011/1960:331). Vagyis, egy kis állam is teheti rosszabbul a dolgát – a piacgazdaság feltételeinek megteremtését – mint egy nagy állam.

A dolgozat álláspontja szerint tehát a fordított U alakú kapcsolat léte megkérdőjelezhető, s csak akkor várható, hogy létezik, ha az állami beavatkozás mértékének egyéb dimenzióira és az intézményi minőségére tekintettel vagyunk, mert egyébként az állami kiadások növekedése nem feltétlenül jelenti az állam méretének növekedését. A kérdés tehát az, hogy létezik-e az állami újraelosztás (kiadások) és a GDP növekedése közötti fordított U alakú kapcsolat. A 2-4. fejezetek alapján a következő feltételezések adódnak.

A növekedési modellek nem foglalkoznak explicit módon az újraelosztással, bár érintőlegesen megvizsgálható, hogy kereteiken belül hogyan hatnak a növekedés tényezőire. Két specifikus modell (Barro 1991b, Scully 1998) is bemutatásra kerül, amelyek szerint elméletileg fordított U alakú kapcsolat van a két változó között. Ezt a fajta elméleti összefüggést később a kutatók BARS-görbének nevezték el, és tesztelték is. Az országok heterogenitása miatt e görbét nagyon nehéz volt kimutatni, ezért Mueller (2003) hipotézise szerint meg kell különböztetni jövedelem alapján az egyes csoportokat, és ezeken belül már megfelelően homogén halmazokat kialakítva kimutatható a BARS-görbe. Mueller (2003:550) tehát azt a sejtést fogalmazza meg, hogy a BARS-görbének különböző szintjei vannak, vagyis különböző jövedelemcsoportokban máshol van a görbe maximumhelye, pontosabban fogalmazva a gazdagabb országoknál az újraelosztás aktuális szintje meghaladja a gazdasági növekedés szempontjából kritikus értéket.

Ha pusztán az újraelosztás növekedésre gyakorolt hatását nézzük, akkor a fent említett elméleti modellek alapján is a BARS-görbének kellene teljesülnie. Mueller hipotézise szerint viszont – ha el is fogadjuk a BARS-görbét, mint elméleti kiindulópontot – az elemzés akkor sem egyszerűsíthető le egyetlen görbére, mert a jövedelmi szint alapján különböző helyzetű BARS-görbéket lehet megkülönböztetni. Mivel a magasabb intézményi minőség hozzájárul a kormányzati kiadások hatékonyságának növekedéséhez, ezért feltételezésem szerint a jövedelemnél jobb csoportképző tényező. Ezek alapján a jobb minőségű intézményrendszerrel rendelkező országokban nagyobb kellene, hogy legyen az az újraelosztási szint, amely esetén a gazdasági növekedés maximális, minden más tényezőt változatlannak tekintve. A feltételezést árnyalja, hogy a jövedelem és az intézményi minőség erős pozitív kapcsolatban van egymással, illetve a jobb intézményi minőség a magasabb beruházási rátán keresztül is hat a növekedésre. A szakirodalom legfőbb idevágó megállapításait – Barro és Scully modelljét, valamint a Mueller hipotézist – összegezve, valamint Bergh és Karlsson (2010)

eredményeivel összekapcsolva és továbbgondolva a fentiek alapján a következőképpen fogalmazható meg az 1. hipotézis.

1. hipotézis: *A BARS-görbét megalapozó elméleti modellek az állami kiadások szintjére az állam méretének mércéjeként tekintenek, illetve az intézmények minőségét az állam méretétől függetlennek tételezik fel, s ezért találnak fordított U-alakú kapcsolatot a növekedés és a kormányzati kiadások között.*

Mivel a fent említett specifikusabb növekedési modellek, illetve az empirikus szakirodalom sem veszi figyelembe, hogy nemcsak az újraelosztás hat a gazdasági növekedésre, hanem a jövedelem is az újraelosztásra, ezért legalább elméleti szinten ezzel a hatással is foglalkozni kell. Ez a visszahatás feltételezhetően azt eredményezte sok országban, hogy az újraelosztás túlnőtt azon a kritikus szinten, ami a gazdasági növekedés szempontjából hatékony. Amennyiben adott országcsoportra a visszahatás figyelembevételével és anélkül is létezik BARS-görbe, akkor mindkét esetben ugyanakkora³ a kritikus érték, csak ahol erősebben érvényesül a visszahatás, ott az újraelosztás aktuális értéke könnyebben túllépi a kritikus értéket. A fentiek alapján valamint a dolgozat 5.5.3 levezetéséből következik a 2. hipotézis.

2. hipotézis: *Ha tekintettel vagyunk az állam méretét magyarázó, a közösségi választások szemléletmódját alkalmazó modellekre is, akkor a gazdasági növekedés és állami kiadások GDP-beli arányára vonatkozó fordított U alakú összefüggés értelmezése megváltozik, hiszen az a jövedelem felől az újraelosztás felé mutató oksági kapcsolatot is tükrözi. A fordított U maximumhelye ezért nem értelmezhető a (középtávú) növekedési rátát maximalizálni kívánó gazdaságpolitika számára ajánlott célként.*

Vélhetően tehát a fejlettebb intézményrendszerrel rendelkező országok esetében a BARS-görbe jobbra helyezkedik el, vagyis a kritikus érték nagyobb, mint a kevésbé fejlett intézményrendszerrel rendelkezők esetén. Feltételezhetjük továbbá, hogy az intézményi minőség többféle mércéje is alkalmas ennek belátására.

Amennyiben lineáris kapcsolatot veszünk alapul, valószínűleg az adódik, hogy a szegényebb (többségében alacsony újraelosztású) országokban inkább pozitív, míg a gazdagabb (többségében magas újraelosztású) országokban negatív előjelű az újraelosztás és

³ Ezt a disszertáció 5.2.3 alfejezetében lévő matematikai levezetés támasztja alá.

a növekedés közötti kapcsolat. Az empirikus vizsgálatokkal kapcsolatban a következő feltevések fogalmazódnak meg az elméleti koncepció alapján.

A gazdasági növekedés és az állami kiadások között, a gazdasági növekedés néhány elmélete által feltételezett fordított U alakú görbe akkor mutatható ki, ha az állami kiadások nagyobb aránya valóban nagyobb állami beavatkozást jelent, és az állami beavatkozás hasonló intézményi feltételek mellett történik. Vagyis ökonometriai vizsgálatokban akkor mutatható ki az ún. BARS-görbe, ha az állam méretének egyéb dimenzióit és piaci intézmények minőségét változatlanak tekintjük.

Ugyanakkor, ha ki is mutatható a BARS-görbe, joggal feltételezhetően a fejlettebb intézményrendszerrel rendelkező országokban az állam „komparatív előnnyel” rendelkezik (Olson 1993), amiből következik a 3. hipotézis.

3. hipotézis: *A fejlettebb intézményrendszerrel rendelkező országok esetében a BARS-görbe jobbra helyezkedik el, vagyis a növekedésmaximalizáló érték nagyobb, mint a kevésbé fejlett intézményrendszerrel rendelkezők esetén.*

Az intézményi fejlettség és a gazdasági fejlettség azonban szorosan összefügg egymással, mivel az intézmények a gazdasági fejlődés alapvető meghatározói (Acemoglu et al. 2014). Másrészt, ahogy a dolgozat 3. fejezetéből ki fog derülni, a gazdasági fejlődés megteremti a keresletet az állami beavatkozásra, aminek eredményeképpen a beavatkozás aktuális szintje nagyobb és kisebb is lehet a BARS-görbe hipotézise értelmében növekedésmaximalizáló értéknek gondolt szintnél. A fejlett országokban ezért nagyobb az esély arra, hogy a BARS-görbe negatív meredekségű oldalán vannak, míg a kevésbé fejletteknél annak nagyobb a valószínűsége, hogy a pozitív meredekségű oldalon helyezkednek el. Ezt fogalmazza meg a 4. hipotézis.

4. hipotézis: *A szegényebb országokban pozitív, míg a gazdagabb országokban negatív előjelű az újraelosztás és a növekedés közötti kapcsolat, az országspecifikus – tehát nagyrészt intézményi – tényezőket állandónak tekintve.*

3. Az értekezés tézisei

A növekedésméletek alapmodelljei nem foglalkoznak explicit módon az állami újraelosztással. Léteznek azonban specifikusabb modellek is, amelyek beépítik, s az alapmodellek eszköztárát használják, csak szigorúbb megszorító feltételekkel. Valamilyen módon azonban mindegyik alapmodellnél megvizsgálható, hogy miképpen hat azokra a tényezőkre, amelyek a gazdasági növekedést befolyásolják.

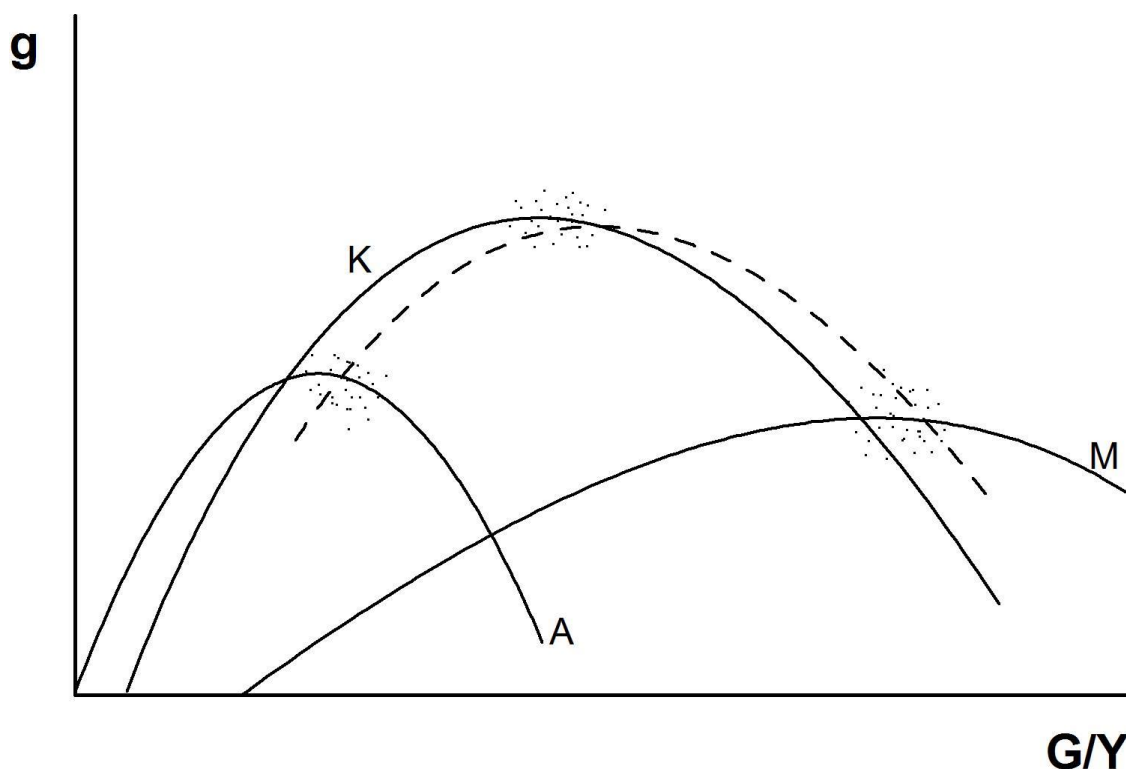
A klasszikus elméletek a piac elsődlegességét és az állam korlátozott szerepét hangsúlyozzák, vagyis hosszú távon nem tulajdonítanak annak nagy jelentőséget. Az AK modell a tőkefelhalmozás elsődlegességét hangsúlyozza, amiről viszont tudjuk, hogy azt az állam az újraelosztási mechanizmusán – a megtakarítási rátán – keresztül is képes befolyásolni. A Harrod-Domar modell a fejlesztő állam szerepét tartja fontosnak, mivel a termelésben elengedhetetlen szerepet betöltő és szűk keresztmetszetet jelentő fizikai tőke felhalmozását főként állami beruházásokban látja. A Solow-modell szerint a megtakarítási ráta csak az állandósult állapotot determinálja, – ezt is képes befolyásolni a fiskális politika – a hosszú távú gazdasági növekedést azonban a technológiai fejlődés határozza meg, melyet szintén befolyásolhat az állam, de ezt a Solow-modell exogénnek tekinti. Az endogén növekedésméletek rámutatnak arra, hogy a technológia és a humán tőke fejlesztését az újraelosztással ösztönzőkön keresztül is lehet segíteni, melyek motorjai lehetnek a gazdasági növekedésnek, habár a humán tőkével és az innovációval is számoló modellekben a pozitív externáliák miatt a decentralizált egyensúlyban a növekedési ráta nem optimális. Az intézmények szerepét hangsúlyozó elméletek szerint a jobb minőségű intézmények javíthatják a kormányzati kiadások hatékonyságát, amellyel nagyobb növekedést lehet generálni a kevésbé fejlett intézményrendszerrel bíró országokénál. Minden növekedésméleti modellbe beépíthető valamilyen formában az újraelosztás szerepe, növekedésre való hatása azonban nagyban függ a modell feltevéseitől, kiváltképp a feltételezett termelési függvénytől. Az egyes növekedésméletek mellett, hogy elsődlegesen a növekedés fő tényezőit kutatják, a „hogyan” kérdésre is próbálnak választ keresni, vagyis milyen módon befolyásolják e tényezők a gazdasági növekedést. Ezeket a módokat befolyásolja sok szempontból a kormányzat és az újraelosztás is.

A dolgozatban összesen három specifikus modellt használtam fel, a Barro, Scully illetve a Mueller modellt, ez utóbbi nem növekedésméleti modell, inkább az előbbi

specifikus modelleket kibővítő hipotézis. A 2.2 alfejezetben bemutatott első két modell – amelyek speciális növekedésméleti modellnek számítanak – arra a következtetésre jutnak, hogy elméletileg létezik a BARS-görbe. A 4.5 fejezetben bemutatott Mueller hipotézis – amelyik egy közösségi választások tárgykörébe tartozó elméleti modell – pedig elfogadja, hogy létezik, és azzal foglalkozik, hogy a BARS-görbének eltérő a helyzete különböző jövedelmi csoportokban. A Barro (1991b) és a Scully (1998) modell levezet egyfajta BARS-görbét, ugyanakkor az empirikus tesztek nem igazán támasztják alá ennek nagyobb mintán a helyességét.

Mueller (2003) hipotézise viszont már a BARS-görbe helyzetével is foglalkozik, ami lehetőséget ad arra, hogy megfelelően homogén csoportokra ki lehessen mutatni a feltételezett kapcsolatot.

2. ábra: A BARS-görbe helyzete különböző jövedelemcsoportokra

Forrás: Mueller (2003:550) alapján magyar rövidítésekkel.

Mueller (2003) a jövedelmet tartja olyan csoportképző tényezőnek, amelyek alapján elkülönülnek a homogén csoportok, ezzel szemben az intézmények minősége, ami megnövelheti a kormányzati kiadások hatékonyságát, elméleti szempontból jobb változónak tűnik, habár szorosan korrelál a jövedelemmel is.

A következő tézis tehát a szakirodalomból a fenti elméleti megállapításokat fogalmazza meg azzal a kiegészítéssel, hogy elméleti szempontból a fejlettség mércéjeként inkább az intézményi minőséget célszerűbb kiemelni exogén változóként, ami a görbe helyzetére hatással van. Az első tézis mindezek alapján a szakirodalomból vezethető le, önálló új eredménynek nem tekinthető, ugyanakkor újszerűségét az adja, hogy az irodalom megállapításait összegzi, szintetizálja, továbbgondolja, különböző területeket összekapcsol, és azokat más megvilágításba helyezi.

1. tézis: *A pusztán az újraelosztás közjószág-jellegére és az azt finanszírozó adók ösztönzőket torzító hatására koncentráló elméleti modellek alapján is a BARS-görbének (azaz fordított U alakú görbének) kellene teljesülnie. Az országok közötti politikai gazdaságtani és intézményi különbségeket is figyelembe vevő modellek arra is rámutatnak, hogy a magasabb jövedelmű országokban más a görbe helyzete, mint az alacsonyabb jövedelműekben. A jövedelem helyett azonban az intézményi minőség alapján lenne inkább indokolt különbséget tenni az országok között, mert a magasabb intézményi minőség hozzájárul a kormányzati kiadások hatékonyságának növekedéséhez is. Ezek alapján a jobb intézményrendszerrel rendelkező országokban, minden más tényező változatlansága mellett, nagyobb kellene, hogy legyen az az újraelosztási szint, amely esetén a gazdasági növekedés maximális.*

Az elmúlt közel másfél évszázadban sok országnál azért tapasztalhattunk tendenciózus növekedést a kormányzati kiadásokban, mert a gazdasági növekedés megteremtette a kormányzati kiadások iránti nagyobb keresletet, mint ahogyan a Wagner-törvény is állítja. Ezen kívül az újraelosztás növekedésének vannak még – főként a közösségi választások elméletének eszközrendszerével magyarázható – egyéb okai is. Többek között ilyen okokként tartjuk számon azt is, hogy a mediánszavazó általában nagyobb újraelosztást akart, mert szegényebb, mint az átlagszavazó. Ez bizonyos értelemben nemcsak a jövedelemmel, hanem a jövedelemegyenlőtlenséggel is összefügg. Valamint a kormányok az államadósságot stratégiai változóként kezelve optimális döntésnek látták az újraelosztás növelését, holott egyáltalán nem biztos, hogy ez minden szinten túl a gazdasági növekedést szolgálta. Az empirikus irodalom leginkább azt vizsgálja, hogy a kormányzati kiadások növekedése milyen hatással van a gazdasági növekedésre, viszont – mint ahogyan a Wagner-törvény elméleti magyarázatánál is láthatjuk – a növekedés is hatással van az újraelosztásra. A 2. tézis szintén az irodalom megállapításaiból indul ki, majd ezt önálló megfigyelések alapján

továbbgondolja, különböző állítások közötti összefüggésekre rávilágítva adódik a következtetés.

2. tézis: *Az újraelosztás-növekedés kapcsolat fordított U-alakját alátámasztó elméleti modellekben (Barro, Scully) nem szerepel a jövedelem újraelosztást befolyásoló hatása. Ha a visszahatást is figyelembe vesszük, az újraelosztás kritikus értékére vonatkozó következtetésünk nem változik, de rávilágíthatunk vele arra, hogy a magasabb jövedelmű országokban miért nőtte túl az újraelosztás ezt az értéket. Mueller hipotézise, amely szerint a gazdagabb országok csoportjában a görbe helyzete más, mint a szegényekében, azért teljesül empirikusan, mert a gazdagabb országokban az intézményi minőség is jobb, s a görbe helyzetét közvetlenül az intézményi minőség befolyásolja.*

Az elméleti megállapításokat követően empirikus elemzéseket végeztem. A világ országainak többségét tartalmazó mintát – szétbontva több almintára, panelregressziót és először lineáris specifikációt alkalmazva, és az *Mankiw–Romer–Weil* (1992) keretrendszerből kiindulva – arra jutottam, hogy az alacsony jövedelemmel rendelkező országokban a várttól eltérően bizonytalan, míg a magas jövedelműekben a vártnak megfelelően negatív kapcsolat van az újraelosztás és a gazdasági növekedés között. Már önmagában ez is a fordított U alakú kapcsolatot vetítené előre, ezért egy nagyobb heterogén mintán is teszteltem az összefüggést, ahol egy panelregresszióban szintén lineáris modellt használva, de az újraelosztás változó négyzetét is szerepeltetve is sikerült igazolni a BARS-görbét.

A lineáris specifikáció eredményeit három pontban lehet összefoglalni. Egyrészt, amikor a gazdasági növekedést, mint függő változót teszteltem, akkor az EU tagállamok összességére⁴ negatív együtthatót kaptam az állami újraelosztásra. Ebből arra lehet következtetni, hogy az EU tagállamok, melyek a világ összes országához viszonyítva inkább a gazdagabbakhoz tartoznak, akkor (ha létezik BARS-görbe) ezek – mivel tipikusan magasabb újraelosztásúak – a BARS-görbe csökkenő szárán helyezkednek el.

Másrészt, a világ egészét tekintve, a magasabb jövedelmű csoportokban a gazdasági növekedés és az újraelosztás között negatív összefüggés van, az alacsonyabb kategóriákban nem lehet találni ilyen egyértelmű kapcsolatot. Ez előrevetíti a fordított U alakú kapcsolat létét, melyet szintén teszteltem.

⁴ Norvégiával és Svájjal kiegészítve.

Harmadrészt, a világ egészét tekintve a növekedés és az újraelosztás között fordított U alakú kapcsolatot feltételeztem, amit a kormányzati fogyasztással közelítve nem volt okom elvetni, viszont a Mueller hipotézise alapján tesztelt különböző jövedelemcsoportok egyikében sem találtam stabil fordított U alakú kapcsolatot, csupán arra utaló jeleket.

A reáljövedelem és az újraelosztás között pozitív összefüggés van, mind az Európai Uniót, mind a világ egészét tekintve. Vagyis a gazdagabb országok jövedelmük nagyobb hányadát osztják újra. Ez a megállapítás pedig a Wagner-törvényt támasztja alá.

3. tézis: *A szegényebb országokban nem teljesül a várt pozitív összefüggés, míg a gazdagabb országokban stabilan negatív előjelű – az újraelosztás és a növekedés közötti – kapcsolat. A világ majdnem összes országából álló mintát (176 ország) tekintve kimutatható a BARS-görbe, viszont külön-külön a világbank által kategorizált jövedelmi csoportok egyikében sem teljesül.*

Az oda-vissza hatások alaposabb elemzése is hozzájárul ahhoz, hogy elméletileg is jobban megalapozzuk az újraelosztás és a növekedés közötti „valódi” kapcsolatot. Eddig az látszik, hogy ha a visszahatással nem számolunk, akkor elméletileg a specifikus modellek feltételei mellett léteznie kellene, illetve az 5.5.4 alfejezetben szereplő matematikai levezetés alátámasztja, hogy ha a visszahatást figyelembe véve is létezik, akkor a két maximumhelynek egybe kell esnie. Így a visszahatások figyelembevétele nem a küszöbértéket változtatja meg, hanem arra világít rá, hogy ahol erőteljesen érvényesülnek ezek a hatások, ott az újraelosztás meghaladja a kritikus szintjét.

Az 5.5 fejezet eredményeiből az látszik, hogy a kritikus érték a fejlett országokban nagyobb, mint a fejlődő országokban. Az elméleti magyarázat abban rejlik, hogy a jobb intézmények következtében az újraelosztás hatékonysága is jobb.

Amennyiben tehát elfogadjuk a BARS-görbe létezését, akkor a görbe mentén mozdulunk el, ha valamelyik endogén változó – az újraelosztás vagy a növekedési ütem – változik meg, azonban a görbe eltolódását eredményezheti mindazon tényezők megváltozása, amelyek a két változó közötti összefüggésre hatnak. Mueller modellje alapján a fejlettség ilyen tényező, amit a jövedelemmel lehet mérni. A fejlettséget azonban nemcsak a jövedelemmel, hanem az irodalomban megtalálható intézményi minőség különböző kategóriáival is lehet mérni. Többek között ilyen tényezők a gazdasági szabadságnak a kormányzat méretére vonatkozó terület elhagyásával számolt egyik indexe, a jogrend, a

korruptió szintje (ennek csökkenése jobbra tolja a görbét), illetve az intézményi minőségre találhatók közvetlenebb mértékek is (Kunčič 2014). Feltételezésem alapján a jobb minőségű intézményekkel rendelkező országokban a BARS-görbe jobbra helyezkedik el, vagyis a küszöbérték nagyobb, ami felett már negatív a kapcsolat, melyeket ökonometriai módszerrel is részben sikerült alátámasztani.

4. tézis: *A fejlettebb intézményrendszerrel rendelkező országok esetében a BARS-görbe a fejlődő országok hasonló görbéjéhez képest jobbra helyezkedik el; vagyis a kritikus – növekedésmaximalizáló – érték nagyobb, mint a kevésbé fejlett intézményrendszerrel rendelkezők esetén.*

Ha a visszahatást is figyelembe vesszük, abból annak kellene következnie, hogy a BARS-görbe – ha elfogadjuk a létezését – alakja és egyes paraméterei eltérnek ahhoz képest, mint amikor nem vesszük figyelembe a visszahatást, de a maximumhely, vagyis a kritikus érték mindkét esetben megegyezik. Tehát az 5.5.3 alfejezet tanulsága alapján úgy tűnik, hogy vagy nem létezik BARS-görbe, vagy csak az endogenitás kezelése nélkül létezik, vagyis a gazdasági növekedés újraelosztásra gyakorolt hatása semlegesíti az U-alakot. Vélhetően a BARS-görbe csak egy redukált alakban áll elő, vagyis az újraelosztás hatása csak közvetett módon, a fizikai és a humán tőkébe való beruházáson, vagy esetleg a népességnövekedésen keresztül érvényesül.

A leíró statisztikák azt mutatják meg, hogy az egyes intézményi minőséget mérő változók többé-kevésbé homogén csoportokra bontják az országokat. Szembetűnő, hogy ezek a változók a jövedelemmel is erős pozitív korrelációt mutatnak.

Az intézményi minőséget is figyelembe vevő vizsgálatoknál a helyes specifikáció megtalálásához szükség volt arra a felismerésre, hogy az intézmények részben a beruházásokon keresztül fejtik ki hatásukat (Gwartney et al. 2006), ezért ha Mankiw et al. (1992) által levezetett modellkeretből kihagyjuk a kétféle beruházást, valamint még a népességnövekedést is, akkor csökkenthető a modellben a magyarázó változók szoros összefonódásából származó multikollinearitás. Ez több különböző intézményi változó alkalmazásával is teljesült (Kunčič 2014).

Végül az 5.5 részben egy matematikai levezetés segítségével beláttam, hogy a visszahatások figyelembevételével is ugyanott van a BARS-görbe maximumhelye, mint

akkor, ha nem vesszük figyelembe. Az endogenitás tehát vélhetően valamelyest befolyásolhatja a kapcsolatot, de a kritikus újraelosztási szintet nem.

4. További kutatási irányok

Az értekezésben – kifinomultabb módszerekkel⁵ – csupán az újraelosztás aggregált mutatóit vizsgáltam, mint a kormányzati kiadások, fogyasztás vagy beruházások, ami alapján részletekbe menő következtetéseket nem lehet levonni. A kiadások szerkezetére pusztán a leíró statisztikákból vontam le apróbb következtetéseket. A továbbiakban meg lehetne vizsgálni a kormányzati kiadások szerkezetét is különböző szinteken, amiből sokkal részletesebb – akár konkrét gazdaságpolitikai ajánlásokat tevő – eredmények is megfogalmazhatók. Ez már meghaladta a disszertáció korlátait, azonban az értekezésben felhasznált módszer arra is alkalmas lehet, hogy dezaggregált mutatókkal, a kormányzati kiadások különböző szerkezeti egységeinél külön-külön is megvizsgáljam a növekedési hatásokat. Mivel az újraelosztás – mint sok elemet tartalmazó aggregált mutató – a szerkezeti elemek változatos kombinációjából is előállhat, ezért ezeket a hatásokat külön-külön is érdemes lenne vizsgálni.

További érdekes kutatási terület lehet, hogy az egyes országokra külön-külön idősoros alapon is meg lehet becsülni a fordított U alakú görbe paramétereit, ezzel a technikával – bizonyos feltevésekkel élve – meg lehet határozni, hogy hol található a gazdasági növekedés szempontjából kritikus újraelosztási szint, és ezzel össze lehet hasonlítani különböző országokat és különböző periódusokat, és ez utóbbival a kritikus értékre vonatkozó tendenciákra is lehet következtetni.

⁵ Panelregresszió vagy keresztmetszeti regresszió.

Hivatkozások (A tézisfüzetben felhasznált irodalom)

- Armey, D. (1995): *The Freedom Revolution*. Washington, DC: Regnery Publishing.
- Acemoglu, D. – Naidu, S. – Restrepo, P. – Robinson, J. A. (2014): Democracy Does Cause Growth. NBER Working Paper No. 20004
- Barro, R. J. (1990): Government Spending in a Simple Model of Endogenous Growth. *Journal of Political Economy* 98 (5): 103–125.
- Barro, R. J. (1991a): Economic Growth in a Cross Section of Countries, *Quarterly Journal of Economics* 106, 407–443.
- Barro, R. J. (1991b): A cross-country study of growth, saving, and government. In *National saving and economic performance* (271-304). University of Chicago Press.
- Barro, R. J. (1996): Democracy and Growth. *Journal of Economic Growth*, 1 (1), 1–27.
- Barro, R. J. (1997): *Determinants of Economic Growth: A Cross-Country Empirical Study*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Barro, R. J. (2005): *A gazdasági növekedést meghatározó tényezők. Országok összehasonlító ökonometriai elemzése*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Barro, R. (2015): Convergence and modernization. *The Economic Journal*. 911–942.
- Barro, R. J. – Sala-i-Martin, X. (1999): *Economic Growth*. McGraw-Hill, New York.
- Bergh, A. – Henrekson, M. (2011): Government size and growth: a survey and interpretation of the evidence. *Journal of Economic Surveys* 25 (5), 872–897.
- Bergh, A. – Karlsson, M. (2010): Government size and growth: Accounting for economic freedom and globalization. *Public Choice*, 142 (1-2), 195-213.
- Di Liddo, G. – Magazzino, C. – Porcelli, F. (2013): *Decentralization, Growth And Optimal Government Size In The Italian Regional Framework* (No. 0115).
- Djankov, S., Glaeser, E., La Porta, R., Lopez-de-Silanes, F., & Shleifer, A. (2003): The new comparative economics. *Journal of comparative Economics*, 31 (4), 595-619.
- Dobrescu, E. (2015): BARS curve in Romanian economy. *Amfiteatru Economic*, 17 (39), 693-705.
- Facchini, F. – Melki, M. (2013): Efficient government size: France in the 20th century. *European Journal of Political Economy*, 31, 1-14.
- Forte, F. – Magazzino, C. (2011): Optimal size government and economic growth in EU countries. *Economia politica*, 28 (3), 295-322.
- Fölster, S. – Henrekson, M. (1999): Growth and the public sector: a critique of the critics. *European Journal of Political Economy*, 15, 337-358.
- Fölster, S. – Henrekson, M. (2001): Growth Effects of Government Expenditure and Taxation in Rich Countries. *European Economic Review* 45 (8): 1501–1520.
- Fölster, S. – Henrekson, M. (2006): Growth Effects of Government Expenditure and Taxation in Rich Countries. A Reply. *European Economic Review* 50 (1): 219–222.

- Gwartney, J. D. – Holcombe, R. G. – Lawson, R. A. (2006). Institutions and the Impact of Investment on Growth. *Kyklos*, 59 (2), 255-273.
- Hayek, F. A. (2011/1960): The Constitution of Liberty. In: Hamowy, R. (ed.): The Collected Works of F. A. Hayek. Volume XVIII. University of Chicago Press, Chicago.
- Higgs R. (2012): Crisis and Leviathan. Critical Episodes in the Growth of American Government. Independent Institute, Oakland. (ISBN 978-1-59813-111-6).
- Kunčič, A. (2014): Institutional quality dataset. *Journal of Institutional Economics*, 10, pp 135-161. doi:10.1017/S1744137413000192.
- Mankiw, N. G. – Romer D. – Weil, D. N. (1992): A Contribution to the Empirics of Economic Growth, *The Quarterly Journal of Economics* 107, 2:407-437.
- Martins, S. – Veiga, F. J. (2014): Government size, composition of public expenditure, and economic development. *International tax and public finance*, 21 (4), 578-597.
- Mueller, D. C. (2003): Public Choice III. Cambridge University Press, New York.
- Olson, M. (1993): Dictatorship, Democracy, and Development. *American Political Science Review*, 87 (3), 567-576.
- Rahn R. - Fox H. (1996): *What Is the Optimum Size of Government*. Vernon K. Kriebel Foundation
- Scully, G. W. (1994): What is the optimal Size of government in the US? *National Center for Policy Analysis*, Policy Report 188.
- Scully, G. W. (1995): The Growth Tax in the United States, *Public Choice*, 85, 1-2, 71-80.
- Scully, G. W. (1998): Measuring the Burden of High Taxes, National Center for Policy Analysis Policy Report No. 215
- Scully, G. W. (2000): The Growth-Maximizing Tax Rate. *Pacific Economic Review*, 5, 1, 93-96.
- Scully, G. W. (2002): Economic Freedom, Government Policy and the Trade-Off Between Equity and Economic Growth. *Public Choice*, 113, 1-2, 77-96.
- Scully, G. W. (2003): Optimal Taxation, Economic Growth and Income Inequality. *Public Choice*, 115, 3, 299-312.
- Solow, R. (1956): A Contribution to the Theory of Economic Growth, *Quarterly Journal of Economics* 70, 65-94.
- Tanzi, V. (2005): The Economic Role of the State in the 21st Century, *Cato Journal of Economics*, 25, 3: 617-638.
- Vedder, R. K. – Gallaway, L. E. (1998): Government size and Economic growth, paper prepared for the Joint Economic Committee of the US Congress, 1-15.

Publikációk

Folyóiratban megjelent tanulmányok (az értekezés témájában)

Nádasi Levente (2016): Az újraelosztás és a növekedés kapcsolata. Egy empirikus vizsgálat eredményei, KÖZ-GAZDASÁG XI. évfolyam: megjelenés alatt

Nádasi Levente (2015): How does Economic Freedom Influence the Relationship between Government Size and Convergence? ANNALS OF THE UNIVERSITY OF ORADEA ECONOMIC SCIENCE XXIV:(1) pp. 623-630.

Nádasi Levente (2014): *Az állami újraelosztás és a gazdasági növekedés hosszú távú összefüggései.* Competitio. XIII. évfolyam 1. szám, 132-146.

Nádasi Levente (2011): *A growth accounting fejlődése a növekedésméletek tükrében.* Competitio. X. évfolyam 1. szám, 2011. június, 85-103.

Egyéb közlemények

Nádasi Levente (2011): *A fiskális politika sokrétűsége.* (Benczes István – Kutasi Gábor: Költségvetési Pénzügyek című könyvről, Akadémiai Kiadó, 2010.) Competitio. X. évfolyam 1. szám 2011. június, 159-163.

Nádasi Levente (2011): *Válság, következmények és feladatok.* (Földobott kő? - Tények és tendenciák a 21. században. Gazdaságpolitikai kerekasztal, Debreceni Egyetem Közgazdaság- és Gazdaságtudományi Kar, Debrecen, 2011. április 15.) Közgazdasági szemle, LVIII. évf., 2011. június 565-569.

Nádasi Levente (2010): *A termelési tényezők hozadékanak empirikus elemzése:* „Hitel, Világ, Stádium – Nemzetközi Tudományos Konferencia” Nyugat-Magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar. 2010. november 3. ISBN: 978-963-9883-73-4

Nádasi Levente (2010): *Válság vagy visszaesés?* Muraközy László (Szerk.): *Válságban és válság nélkül – A gazdaságpolitika rétegei.* Akadémiai Kiadó, 2010 Competitio IX. évfolyam 2. szám 2010. december, 148-151.

Nádasi Levente (2009): *A gazdasági növekedés elméletének fejlődése és elemzési technikáinak vizsgálata.* „Gazdaság és Társadalom” Konferencia. Nyugat-Magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar. 2009. november 3. ISBN: 978-963-9870-30-4

Nádasi Levente (2009): *Termelési függvényekről:* „Tavaszi Szél Konferencia 2009”, DOSZ Kiadó (2009), Megjelent: Tavaszi Szél 2009. május 21-25. Konferencia-kiadvány, 305-313. ISBN: 978 963 87569

Nádasi Levente (2008): *On Production Functions*, 4th International Students' Conference on Analysis Zamárdi, Hungary, February 2–6, 2008.

DEBRECENI EGYETEM
EGYETEMI ÉS NEMZETI KÖNYVTÁR

Jelölt: Nádasi Levente
Neptun kód: QC7POH
Doktori Iskola: Közgazdaságtudományi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10037554

Nyilvántartási szám: DEENK/136/2016.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

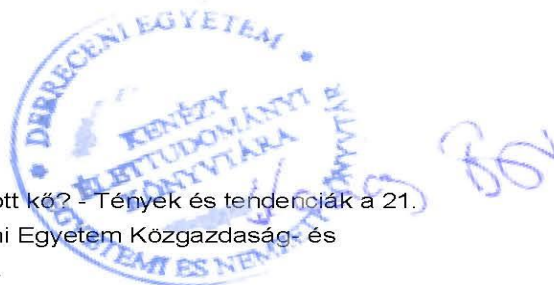
Folyóiratcikkek, tanulmányok (4)

1. **Nádasi L.:** Az újraelosztás és a növekedés kapcsolata: Egy empirikus vizsgálat eredményei.
Köz-Gazdaság. "Közlésre elfogadva", 18, 2016. ISSN: 1788-0696.
2. **Nádasi, L.:** How does Economic Freedom Influence the Relationship between Government Size and Convergence?
Anale. Univ. Oradea : Stii. Econ. 24 (1), 623-630, 2015. ISSN: 1222-569X.
3. **Nádasi L.:** Az állami újraelosztás és a gazdasági növekedés hosszú távú összefüggései.
Competitio. 13 (1), 132-146, 2014. ISSN: 1588-9645.
4. **Nádasi L.:** A growth accounting fejlődése a növekedésméletek tükrében.
Competitio. 10 (1), 85-103, 2011. ISSN: 1588-9645.

További Közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (3)

5. **Nádasi L.:** Válság, következmények és feladatok : Földobott kő? - Tények és tendenciák a 21. században : Gazdaságpolitikai kerekasztal, Debreceni Egyetem Közgazdaság- és Gazdaságtudományi Kar, Debrecen, 2011. április 15..
Közgazdasági Szle. 58 (6), 565-569, 2011. ISSN: 0023-4346.

DEBRECENI EGYETEM
EGYETEMI ÉS NEMZETI KÖNYVTÁR

6. **Nádasi L.:** A fiskális politika sokrétűsége.

Competitio. 10 (1), 158-162, 2011. ISSN: 1588-9645.

(Ismertetett mű : Benczes István ; Kutasi Gábor : Költségvetési pénzügyek. Budapest : Akadémia Kiadó, 2010, 358 p. ISBN: 9789630589185)

7. **Nádasi L.:** Válság vagy visszaesés.

Competitio. 9 (2), 148-151, 2010. ISSN: 1588-9645.

(Ismertetett mű : szerk. Muraközy László : Válságban és válság nélkül : a gazdaságpolitika rétegei. Budapest : Akadémiai K., 2010, 263 p. ISBN: 9789630588393)

Konferencia Előadások (3)

8. **Nádasi L.:** A termelési tényezők hozadékanak empirikus elemzése.

In: "Hitel, Világ, Stádium" Nemzetközi Tudományos Konferencia" Nyugat-Magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar. 2010. november 3. Közread.: Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar NymE KTK, NymE KTK, Sopron, 1-8, 2010. ISBN: 9789639883734

9. **Nádasi L.:** Termelési függvényekről.

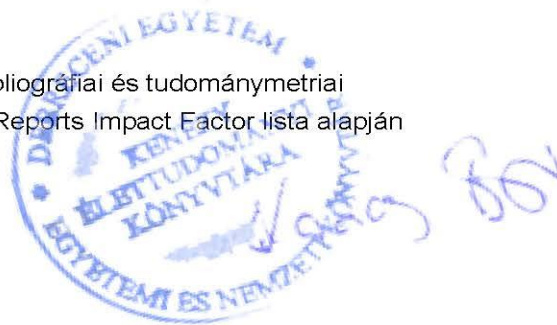
In: Tavaszi Szél, 2009 : konferenciakiadvány : [2009. május 21-24., Szeged ...]. Közread.: közread. a Doktoranduszok Országos Szövetsége, DOSZ, Budapest, 305-313, 2009. ISBN: 9789638756930

10. **Nádasi L.:** A gazdasági növekedés elméletének fejlődése és elemzési technikáinak vizsgálata.

In: Gazdaság és Társadalom" Konferencia Nyugat-Magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar. 2009. november 3. Szerk.: Andrassy Adél ; közread. Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar NymE KTK, NymE KTK, Sopron, 1-8, 2009. ISBN: 9789639871304

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudománymetriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2016.06.01.

Jegyzetek: